

Het licht van Gods gezicht

preek voor de derde advent 2004
(Exodus 33:18-19 en 34:5-9)

Sinterklaas is afgelopen zondagavond met stille trom vertrokken. Niemand die hem uitzwaaide, niemand die enige aandacht meer aan hem schonk. Wat moet die man een ondankbaar gevoel hebben. Iedereen stond een paar weken geleden nog voor hem te zingen en te juichen – zo welkom was hij! Maar op 6 december is men hem al snel weer vergeten. Het gaat de Nederlanders blijkbaar alleen om de pakjes, de cadeaus... Dat was dus verlanglijstjes maken en inleveren en dan maar hopen dat je verlangens worden ingewilligd. En Sinterklaas zou de Goed Heiligman niet zijn, om dat zo goed mogelijk te doen.

In de Bijbel lezen we een verhaal, waarin Mozes ook een verlangen had en God – de enige echte Goed Heiligman – willigt dat verlangen zo goed als mogelijk in.

Exodus 33:18-19 en 34:5-9

‘Laat mij toch uw majesteit zien,’ zei Mozes. Hij antwoordde: ‘Ik zal in mijn volle luister voor je langs gaan en in jouw bijzijn de naam HEER uitroepen: ik schenk genade aan wie ik genade wil schenken, en ik ben barmhartig voor wie ik barmhartig wil zijn. (...)

De HEER daalde neer in een wolk, hij kwam naast Mozes staan en riep de naam HEER uit. De HEER ging voor hem langs en riep uit: ‘De HEER! De HEER! Een God die liefdevol is en genadig, geduldig, trouw en waarachtig, die duizenden geslachten zijn liefde bewijst, die schuld, misdaad en zonde vergeeft, maar niet alles ongestraft laat en voor de schuld van de ouders de kinderen en kleinkinderen laat boeten, en ook het derde geslacht en het vierde.’ Onmiddellijk viel Mozes op zijn knieën en boog zich neer. ‘Als u mij goedgezind bent, Heer,’ zei hij, ‘trekt u dan met ons mee, ook al is dit volk onhandelbaar. Schenk ons vergeving voor onze schuld en zonde en maak ons tot uw eigen bezit.’

Wat een indrukwekkende ervaring zal dat voor Mozes zijn geweest. Zo ontzagwekkend, dat we het ons niet goed kunnen voorstellen. Het is behalve indrukwekkend ook enorm bemoedigend voor Mozes en het volk Israël. Want het verlangen van Mozes komt niet zomaar uit de lucht vallen; er is nogal wat aan vooraf gegaan:

Mozes heeft 40 dagen en nachten bij God op de berg Sinai doorgebracht. In die periode heeft God Mozes alles geleerd over de tabernakel, de liturgie en de regels van het verbond dat God met zijn volk Israël wilde sluiten. God zou als het ware trouwen met het volk, zodat Hij bij hen kon gaan wonen en mee ging op reis naar het nieuwe huis, Kanaän! Toen God klaar was met alle voorbereidingen voor het huwelijk, kreeg Mozes de twee stenen met de huwelijksakte (de 10 geboden), door God zelf beschreven om terug te gaan naar het volk.

Maar... juist op dat moment pleegde het volk overspel door een gouden kalf te aanbidden. En dat terwijl de huwelijksakte begint met een opdracht tot trouw: *“Ik ben de HEER, uw God, (...) Vereer naast mij geen andere goden. Maak geen godenbeelden, (...) Kniel voor zulke beelden niet neer, vereer ze niet, want ik, de HEER, uw God, duld geen andere goden naast mij...”* (Ex.20:1-5)

Niet gek dus dat Mozes de huwelijksakte woedend op de grond uiteen liet spatten in duizenden brokjes! Niet gek dus dat God besloot om niet meer in het midden van het volk te willen wonen. Er zou voortaan slechts een engel voorop gaan naar het beloofde land. Mozes zette daarom *buiten* het kamp een tent neer voor iedereen die met God in contact wilde komen; de tent der samenkomst stond letterlijk buiten de kring. Zonde veroorzaakt scheiding tussen God en mensen!

Het is op dat donkere moment in de geschiedenis van Israël, dat Mozes een goed woordje doet voor het volk en een beroep doet op Gods genade. (Ex.33:12-17) En ineens is daar dat grote verlangen bij Mozes – nu God zo ver weg lijkt en de toekomst zo donker...: *God, mag ik Uw majesteit zien!?*

Herken je dat verlangen? Wat zou het soms bemoedigend zijn om God in al zijn glorie en kracht te zien, zodat je zeker weet, dat Hij bij je is! God ontmoeten, dat zou ons zoveel zekerheid geven...

Maar ach, God ontmoeten kun je wel vergeten, toch? Wat merken we nu echt van Hem? Daarom klinkt het overal: God is dood, of... Hij heeft zich teruggetrokken van deze mislukte wereld of... Hij is ook onmachtig en lijdt met ons lijden mee...

Misschien is dat wel de grote tragedie van de wereld van vandaag: we zien zoveel ellende, lijden en verdriet in de wereld, dat we de droom van een goede wereld kwijt zijn geraakt. Door onze tranen zien we God niet meer helder, maar vertroebeld, vaag en op afstand. Wie gelooft er nog in de profetie van Jesaja en Micha, die de vrede zagen komen op aarde: *“Zij zullen hun zwaarden omsmeden tot ploegijzers en hun speren tot snoeimessen. Geen volk zal nog het zwaard trekken tegen een ander volk, geen mens zal meer weten wat oorlog is.”* (Jes.2:4, Micha 4:3) Wie gelooft nog in het visioen van Jesaja, die natuurlijke vijanden in harmonie zag samenleven? *“Dan zal een wolf zich neerleggen naast een lam, een panter vlijt zich bij een bokje neer; kalf en leeuw zullen samen weiden en een kleine jongen zal ze hoeden. Een koe en een beer grazen samen, hun jongen liggen bijeen; een leeuw en een rund eten beide stro. Bij het hol van een adder speelt een zuigeling, een kind graait met zijn hand naar het nest van een slang.”* (Jes.11:6-8)

Wie gelooft nog in een ontmoeting met een God die alles zal rechtzetten? Hij lijkt zo ver weg, zo weinig betrokken bij alles wat hier beneden gebeurt.

En toch blijft dat verlangen: God laat ons Uw majesteit zien!

Wat bemoedigend voor Mozes, dat God dit verlangen inwilligt. Heel bijzonder wat er gebeurt: God daalde neer in een wolk en kwam naast Mozes staan. En dan dondert daar de stem van God: IK BEN, IK ZAL ER ZIJN! Zo riep God zijn eigen (voor ons onuitsprekelijke) naam JHWH. Daarna ging God aan Mozes voorbij, terwijl Hij zijn naam nog tweemaal riep: *“Ik ben, ik zal er zijn! Ik ben, Ik zal er zijn! Een God die liefdevol is en genadig, geduldig, trouw en waarachtig, die duizenden geslachten zijn liefde bewijst, die schuld, misdaad en zonde vergeeft...”* Huiveringwekkend! Hoewel God voor Israël zo ver weg was komen te staan door hun overspel met het gouden kalf, is Hij tóch aanwezig, liefdevol, genadig en trouw en nog zo veel meer. Want zó is God: wie berouwvol een beroep doet op zijn genade, komt niet bedrogen uit!

Mozes kan niet anders dan neervallen en knielen. Hij beseft dat het pure goedheid van God is om zich zo te laten kennen. Nogmaals doet hij voorbede voor het ongehoorzame volk: *“blijft U alstublieft bij ons, trek met ons mee in ons midden en vergeef het volk, maak ons tot Uw bezit; trouw toch alsnog met ons...”*

Uiteindelijk keert Mozes met twee nieuwe stenen platen terug naar het volk. Het huwelijk gaat tóch door! Innige liefde bedekt tal van zonden... (1 Petr.4:8) De nieuwe huwelijksakte is echter niet meer door God zelf geschreven, maar slechts door de bemiddelaar Mozes en dat werpt toch wel een smet op het feest.

Dan gebeurt er als Mozes van de berg afdaalt weer iets bijzonders: **“Mozes daalde de Sinai af, met de twee platen van het verbond bij zich. Hij wist niet dat zijn gezicht glansde doordat hij met de HEER had gesproken.”** (Ex.34:29)

Na de ontmoeting met God komt Mozes terug met een boodschap van genade en vrede! Hij weerspiegelt zonder het te weten het licht van Gods gezicht, dat zo dichtbij hem is geweest. Het doet me sterk denken aan de zegen die de priesters mogen geven aan het volk: **“De HERE zegene u en behoede u; de HERE doe zijn aangezicht over u lichten en zij u genadig; de HERE verheffe zijn aangezicht over u en geve u vrede.”** (Num.6:24-26) In de ontmoeting tussen God en Mozes was deze zegenwens waarheid geworden en het licht van Gods gezicht gloeide na op dat van Mozes!

Ja, bemoedigend was het zeker deze ontmoeting met God. Het gaf Mozes en het hele volk Israël de moed om weer verder te gaan. Vlak nadat dit gebeurde, begon het volk dan ook enthousiast aan de bouw van de tabernakel, de tent waarin God weer in het midden van het volk wilde wonen.

Dit is ook een bemoedigend verhaal voor ons en de wereld om ons heen. We leven tenslotte ook in een donkere periode van de wereldgeschiedenis. Nooit waren er zoveel oorlogen tegelijkertijd als in onze tijd, dagelijks sterven 700 mensen aan aids, 1 miljard mensen lijden honger, 24000 mensen sterven dagelijks van de honger, 75% hiervan zijn kinderen onder de 5 jaar, dat zijn er 18.000! (bron: www.thehungersite.com) Durf je dan nog te geloven in de droom van Immanuël, dat God met ons is? Ondanks deze getallen zeg ik “JA!” Want de wens van Mozes is ook voor ons vervuld! Het oude verhaal van Mozes is een adventsboodschap voor nu. Gods majesteit en grootheid is te zien in de geboorte, het leven, het sterven en de wederkomst van Jezus:

- Johannes omschrijft Jezus geboorte en leven als volgt: **“Het Woord is vlees geworden en het heeft onder ons gewoond** (in het Grieks staat er letterlijk: zijn tent opgeslagen, getabernakeld!) **en wij hebben zijn heerlijkheid aanschouwd, een heerlijkheid als van de eniggeborene des Vaders, vol van genade en waarheid.”** (Joh.1:14 NBG'51)
- En toen de engelen de geboorte aan de herders vertelden scheen daar datzelfde licht van Gods heerlijkheid: **“En er waren herders in diezelfde landstreek, die zich ophielden in het veld en des nachts de wacht hielden over hun kudde. En opeens stond een engel des Heren bij hen en de heerlijkheid des Heren omstraalde hen, en zij vreesden met grote vreeze.”** (Luc.2:8-9 NBG'51) De geboorte van Jezus heeft dus ook iets met Gods stralende heerlijkheid, Gods majesteit te maken.
- Vlak voordat Jezus naar Jeruzalem zou gaan om – wist Hij – te sterven, sprak Jezus met zijn discipelen over zijn naderende dood. **“Ongeveer acht dagen nadat hij dit had gezegd ging hij met Petrus, Johannes en Jakobus de berg op om te bidden. Terwijl hij aan het bidden was, veranderde de aanblik van zijn gezicht en werd zijn kleding stralend wit. Opeens stonden er twee mannen met hem te praten: het waren Mozes en Elia, die in hemelse luister verschenen waren. Ze spraken over het**

levenseinde dat hij in Jeruzalem zou moeten volbrengen. Petrus en de beide anderen waren in een diepe slaap gevallen; toen ze wakker schoten, zagen ze de luister die Jezus omgaf en de twee mannen die bij hem stonden. Toen de mannen zich van hem wilden verwijderen, zei Petrus tegen Jezus: ‘Meester, het is goed dat wij hier zijn, laten we drie tenten opslaan, een voor u, een voor Mozes en een voor Elia,’ maar hij wist niet wat hij zei. Terwijl hij nog aan het spreken was, kwam er een wolk aandrijven, die een schaduw over hen wierp; ze werden bang toen de wolk hen omhulde. Er klonk een stem uit de wolk, die zei: ‘Dit is mijn Zoon, mijn uitverkorene, luister naar hem!’ Toen de stem verstomd was, was Jezus weer alleen.” (Lucas 9:28-36) Ook achter het lijden van Jezus kun je dus iets zien van de hemelse, stralende majesteit van God.

- Tenslotte zullen we Gods majesteit zien in Jezus, wanneer Hij terugkomt op de wolken. *“Dan zal aan de hemel het teken zichtbaar worden dat de komst van de Mensenzoon aankondigt, en alle stammen op aarde zullen zich van ontzetting op de borst slaan als ze de Mensenzoon zien komen op de wolken van de hemel, bekleed met macht en grote luister.” (Mat. 24:30, vgl. Marc. 13:24-27)*

Je mag dus gerust zeggen, dat Gods majesteit te zien is in het hele leven van Jezus. Laten we dit nu eens leggen naast de ervaring van Mozes, die verlangde de majesteit van God te zien.

Toen God het verlangen van Mozes inwilligde, daalde hij neer in een wolk. Wie verlangt om Gods majesteit te zien, mag kijken naar die ‘wolk van een Baby’ die met kerst neerdaalde op aarde.

Toen Gods majesteit aan Mozes verscheen, riep God zijn eigen onuitsprekelijke naam uit, de naam die betekent “Ik ben, Ik ben erbij”. Jezus is de *zichtbaar* aanwezige God. Hij is echt Immanuël: God bij ons, God met ons, God in ons.

Daarna ging Gods majesteit aan Mozes voorbij, ondertussen de kenmerken van zijn karakter uitroepend. Zo ging Jezus ook aan deze wereld voorbij, gekomen met Kerstmis en met Hemelvaart weer gegaan; door een wolk (!) aan ons oog onttrokken. Tijdens zijn voorbijgang op aarde heeft Hij Gods karakter laten zien: barmhartig en genadig, geduldig, overvloedig goed en trouw, vergevend en genezend, maar ook scherp oordelend over onrecht en zonde.

Enige tijd na de verschijning van Gods heerlijkheid aan Mozes kwam God in het midden van zijn volk wonen, namelijk nadat de tabernakel was gebouwd. (Ex.40:34-35) Zo kwam Jezus ook enige tijd na zijn voorbijgaan door deze wereld in het binnenste van de harten wonen van zijn volgelingen, toen de Heilige Geest met Pinksteren werd uitgestort. Ondanks zijn onzichtbaarheid op dit moment is Hij nog steeds met en in ons, Hij *blijft* door zijn Geest de Immanuël.

Wat deed Mozes ook al weer toen hij dit indrukwekkende gebeuren onderging? Hij knielde neer en smeekte om genade, om God in het midden van het volk. Hij vroeg vergeving voor de zonden en hij vroeg God of Hij het volk als erfdeel wilde aannemen. En God heeft al die dingen dankzij de voorbede van Mozes gedaan voor Israël.

Maar zie je ook, dat Jezus dit gebed van Mozes nóg mooier en rijker heeft vervuld? Mozes mocht Gods gezicht niet zien, maar Jezus toonde ons Gods gezicht wél: *“De God die heeft gezegd: ‘Uit de duisternis zal licht schijnen,’ heeft in ons hart het licht doen schijnen om ons te verlichten met de kennis van zijn luister, die afstraalt van het gezicht van Jezus Christus.” (2Cor.4:6)*

Door Jezus is de genade van God overvloedig en zichtbaar geworden: **“Uit zijn volheid hebben wij allen de ene genadegave na de andere ontvangen. Want de wet is door Mozes gegeven, de goedheid (genade) en de waarheid zijn door Jezus Christus gekomen. Nog nooit heeft iemand God gezien, maar de enige Zoon, zelf God, die rust aan het hart van de Vader, heeft hem doen kennen.”** (Joh. 1:16-18 GNB)

Door de Heilige Geest die in de gelovigen woont, is God letterlijk in het midden van zijn volk. Dat wordt nog meer zichtbaar wanneer gelovigen samenkomen: **“Want waar twee of drie mensen in mijn naam samen zijn, ben ik in hun midden.”** (Math. 18:20)

Door het sterven van Jezus is er echte vergeving gekomen: **“In hem zijn wij door zijn bloed verlost en zijn onze zonden vergeven, dankzij de rijke genade die God ons in overvloed heeft geschonken.”** (Ef. 1:7-8a)

Tenslotte heeft Jezus ook de laatste vraag van Mozes' gebed vervuld, door ons als zijn erfdeel aan te nemen: **“U bent gekocht en betaald...”** (1Cor. 7:23a) door **“zijn Zoon die hij (God) heeft aangewezen als enig erfgenaam en door wie hij de wereld heeft geschapen. In hem schittert Gods luister, hij is zijn evenbeeld, hij schraagt de schepping met zijn machtig woord; hij heeft, na de reiniging van de zonden te hebben voltrokken, plaatsgenomen aan de rechterzijde van Gods hemelse majesteit,...”** (Hebr. 1:1-3, vergelijk Ef. 1:14, 1 Petr. 2:9)

Wie er in deze donkere tijd naar verlangt om het licht en de heerlijkheid van God te zien, moet kijken naar Jezus, die zei: **“Als jullie mij kennen zullen jullie ook mijn Vader kennen, en vanaf nu kennen jullie hem, want jullie hebben hem zelf gezien.”** Daarop zei Filippus: **“Laat ons de Vader zien, Heer, meer verlangen we niet.”** Jezus zei: **“Ik ben nu al zo lang bij jullie, en nog ken je me niet, Filippus? Wie mij gezien heeft, heeft de Vader gezien. Waarom vraag je dan om de Vader te mogen zien? Geloof je niet dat ik in de Vader ben en dat de Vader in mij is? Ik spreek niet namens mezelf als ik tegen jullie spreek, maar de Vader die in mij blijft, doet zijn werk door mij. Geloof me: ik ben in de Vader en de Vader is in mij. Als je mij niet gelooft, geloof het dan om wat hij doet.”** (Joh. 14:7-11)

Kijk bij twijfel dus naar de *dad*en van Jezus: is Hij niet liefdevol en genadig, geduldig, trouw en waarachtig? Hij bewijst toch duizenden geslachten zijn liefde, Hij vergeeft toch schuld, misdaad en zonde? (vgl. Ex. 34:6-7)

Als je dat ziet, gebeurt er iets met je. Kijk maar naar wat er met Mozes gebeurde: hij straalde! Iets van Gods schitterende majesteit was aan hem te zien. Wie Jezus ziet en erkent als de glans van Gods majesteit, gaat zelf ook stralen. Het is de glans van Gods heerlijkheid in ons, door ons en met ons.

Dat geeft me dus reden om te blijven dromen van de stralende toekomst die komen zal, van een wereld waar het rechtvaardig zal toegaan, van vrede en geluk. (Jes. 9:6) Geloof je ook dat het mogelijk is? Velen durven er niet meer van te dromen. Maar advent is hopen, geloven en verwachten; verwachten dat God zal afmaken wat Hij beloofd heeft. Die hoop en dat vertrouwen zijn gebaseerd op wat Jezus deed en doet. Hij heeft ons het ware Licht van Gods gezicht laten zien. En dat mag zeker in adventstijd – wanneer we worden bedolven door het kunstlicht – van ons afstralen!

Amen

Capelle aan den IJssel
12 december 2004

Liederen:

- 334 Heer, Uw licht en Uw liefde schijnen
416 Jezus is Koning over de aarde
534 Jezus, Gods heerlijkheid verschijnt

Verantwoording bijbelteksten:

De bijbelteksten in deze preek zijn – tenzij anders aangegeven – ontleend aan
De Nieuwe Bijbelvertaling, © Nederlands Bijbelgenootschap 2004

NBG'51 = Vertaling 1951 Nederlands Bijbelgenootschap
GNB = Groot Nieuws Bijbel